

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.147

25.4.2024.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 146. sednice Komisije za žalbe, održane 25.4.2024. godine u 18 sati u Pres centru UNS-a.

Prisutni svi članovi Komisije: Nadežda Budimović, Tamara Skrozza, Jelena Petković, Filip Švarn, Zlatko Čobović, Ana Martinoli, Rodoljub Šabić, Sanja Pavlović, Jelka Jovanović, Vlado Mareš (umesto Milene Vasić) i Mateja Agatonović (umesto Olivera Milošević)

Ostali prisutni: Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

- 1.Razmatranje žalbe udruženja “Da se zna” na tekst objavljen na portalu “Alo.rs”
- 2.Razmatranje žalbe Milene Vasić na tekstove objavljene u dnevnom listu “Kurir” i na portalu “Kurir.rs”
3. Razmatranje žalbe udruženja “Prijatelji dece Srbije” na tekstove objavljene u dnevnim novinama: “Blic”, “Kurir”, “Alo”, “Informer” i “Srpski telegraf” na portalima: “Blic.rs”, “Kurir.rs”, “Alo.rs”, “Informer.rs”, “Republika”, “Telegraf.rs” I “K1 info”.

Pre početka sednice, članovi Komisije su obavešteni da su UNS i NUNS odlučili da odsutne članice Komisije Oliveru Milošević i Milenu Vasić na ovoj sednici zamene Mateja Agatonović i Vlado Mareš.

1.Udruženje „Da se zna“ podnelo je žalbu zbog teksta u kojem se tvrdi da se u prostorijama udruženja prodaje droga, čime su, po njima, prekršene odredbe Kodeksa koje se odnose na istinitost izražavanja i kršenje prava na pretpostavku nevinosti. U toku rasprave, Tamara Skrozza je rekla da se „Alo“ poziva na policijsko saopštenje, ali da iz onoga što je MUP saopštio ne može da se izvede zaključak koji su izveli, jer u saopštenju piše da je zaplenjena materija za koju se sumnja da je marihuana, a ne tvrdi da je reč o opojnim drogama, te da u tekstu nisu smeli da iznesu tako ozbiljne optužbe. Mateja Agatonović je takođe ukazao da se iz policijskog saopštenja razume da je reč o neovlašćenom posedovanju, a ne o prodaji opojnih droga, kao i da je ceo tekst zasnovan na samo jednom anonimnom izvoru. Filip Švarn je istakao da je policijska akcija pretresa stana dve LGBT+osobe bila veoma brutalna, te da je i policijsko saopštenje pokušaj da se to pokrije, dok je tekst pokušaj da se čitavo udruženje kriminalizuje i da ide dalje čak i od policije, koja se u saopštenju ipak nije usudila da napiše da se oni sumnjiče za prodaju droge. Da u saopštenju ne piše da je udruženje trgovalo drogom, tako da tekst nema veze sa saopštenjem MUP-a, ukazao je i Rodoljub Šabić. Nadežda Budimović je ukazala na to da je tekst objavljen u vreme kada je udruženje „Da se zna“ organizovalo proteste, što ukazuje i na prekršaj tačke 2 poglavlja II, po kojoj politički i

ekonomski interesi izdavača ne bi smeli da utiču na tačnost i objektivnost izveštavanja. Sa ovim se nisu saglasili Tamara Skrozza i Filip Švarn, smatrajući da bi to bila spekulacija, jer Komisija ne može to da utvrdi, pa samim tim ni da obrazloži takvu svoju odluku. Zlatko Čobović je rekao da je čitav tekst zasnovan na rekla - kazala, poziva se na neimenovane izvore, te da je njime prekršeno više tačaka i više poglavlja Kodeksa, dok je Vlado Mareš ocenio da kod dela novinara postoji želja da se deklariraju kao homofobi i da se lično odrede prema onome o čemu pišu, što je slučaj i u ovom tekstu. Komisija je, nakon rasprave, jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 2 i 5 poglavlja I, tačka 3 poglavlja IV i tačka 5 poglavlja IX. Komisija nije utvrdila prekršaj tačke 2 poglavlja II, jer je za ovu odluku glasalo četvoro članova Komisije, a protiv sedmoru.

2. Članica Komisije za žalbe Milena Vasić podnela je žalbu zbog ukupno tri teksta objavljena u štampanom i onlajn izdanju lista, koja se odnose na zlostavljanje i ubistvo zatvorenika u Padinskoj Skeli. Ona je navela da je Kodeks prekršen objavljivanjem detalja o seksualnom zlostavljanju, kao i objavljivanjem punog imena i prezimena žrtve i počinilaca i njihovih fotografija. Tamara Skrozza je u toku diskusije istakla da su ovakvi tekstovi razlog zašto postoji novinarski kodeks, jer je reč o nepoštovanju dostojanstva žrtve, te da se iz odgovora advokata vidi da oni niti razumeju Kodeks, niti razumeju mediji jesu, a šta ne bi smeli da budu. Rodoljub Šabić je rekao da je, nažalost, tačno ono što se navodi u odgovoru na žalbu – da su preneli saopštenje VJT u Beogradu. Dodao je da je šokiran ovakvim saopštenjem koje sadrži detaljne opise zlostavljanja. Sanja Pavlović je naglasila da izveštavanje u ovom slučaju ne da nije u javnom interesu, kako se tvrdi u odgovoru na žalbu, nego je sasvim suprotno javnom interesu i objasnila da se na ovaj način povećava tolerancija u odnosu na to šta je nasilje, što je veoma opasno po sve žrtve nasilja. Zlatko Čobović je rekao da je tema kojom se tekstovi bave od javnog interesa, ali ne i način na koji je tema obrađena. Komisija je, po okončanju diskusije, jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 3, 4 i 5 poglavlja IV i tačke 1 i 2 poglavlja VII.

3. Organizacija Prijatelji dece Srbije ponela je žalbu protiv više medija zbog nekoliko desetina tekstova koji se odnose na nestanak dvogodišnje devojčice iz Bora, a kojima su, po mišljenju žalitelja, prekršene brojne odredbe Kodeksa, pre svega one koje se odnose na prava dece. Jelka Jovanović je u raspravi rekla da su ovakve teme posebno osetljive i teške za izveštavanje, jer je reč o detetu, te da je veoma teško izveštavati i meriti svaku reč da se ne bi prešla granica. Istakla je da su, načelno, svi mediji u ovom slučaju prekršili Kodeks i običaje dobrog izveštavanja, čemu donekle kumuje i to što su im zvanični izvori bili nedostupni. Dodala je da je sve bilo veoma neukusno i da je posebno strašno kako su „razvlačili“ porodicu. Rodoljub Šabić je rekao da se o ovom slučaju pišu i govore samo spekulacije, a da zapravo ništa ne znamo o tome šta se zaista dogodilo, jer je sve zasnovano na navodnoj izjavi osumnjičenog. Objasnio je da je, sa stanovišta finog definisanja odluke Komisije, važno to što tekstovi jesu različiti i nisu svakim tekstom prekršene iste odredbe Kodeksa, ali je u celini izveštavanjem o ovom slučaju Kodeks brutalno zgažen. Jelena Petković je dodala da je Kodeks kršen na svaki mogući način, od izmišljanja, laži, poluinformacija, lažnih informacija, dodavanja... , kao i da postoji deo prekršaja, koji nije na prvi mah „uhvatljiv“, a to je da se nešto implicira, a ne kaže se direktno, što je poigravanje koje je teško definisati kroz konkretne odredbe Kodeksa. Nadežda Budimović je rekla da nisu svi tekstovi isti, ali da im je zajednički nedostatak mere dobrog ukusa, što ne postoji kao formulacija u etičkom kodeksu, ali postoji zato član koji se odnosi na dužnu pažnju, sa kojom svi tekstovi imaju problem.

Naglasila je i da je posebno brine što ovi tekstovi pokazuju i na koji način bi ubuduće mogao biti zloupotrebljavan Amber Alert, tj, sistem Pronađi me i javni interes. Navela je i da je simptomatično koliko je ljudi, stručnjaka raznih profila, bilo spremno da spekulise i nagađa i koga su sve mediji prenosili kao relevantne sagovornike. Sanja Pavlović je takođe ukazala na to da i kada se aktivira Amber Alert, moraju da važe isti profesionalni standardi koje propisuje Kodeks novinara. Komisija je, po okončanju rasprave, jednoglasno odlučila da su svi mediji prekršili Kodeks novinara Srbije.

Sednica je završena u 19.25 sati.

Zapisnik vodila

Predsedavajuća

Gordana Novaković

Jelena Petković